(ה) (יט) פָּחוֹת מִשָּׁלֹשָׁה טְפָחִים, (כ) אֵינָם צְרִיכִים בְּדִיקָה: ה [כ]גּ (כא) הַיָּצִיעַ (כב) וְהַמִּגְדָּל שֶׁגַּגֵּיהֶם מְשֻׁפָּעִים וּמִפְּנֵי כָךְ (כג) אֵין גַּגֵּיהֶם רְאוּיִין לְשׁוּם תַּשְׁמִישׁ, אֵינָם צְרִיכִין בְּדִיקָה אֲפִלּוּ הֵם בְּתוֹךְ הַבַּיִת: ו [ל]רָפְתּ שֶׁל בָּקָר אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה, שֶׁאִם הָיָה שָׁם חָמֵץ הַבְּהֵמוֹת יֹאכְלוּהוּ. וְכֵן (כד) לוּל שֶׁל תַּרְנְגוֹלִים אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה, מִפְּנֵי שֶׁאִם הָיָה שָׁם חָמֵץ הַתַּרְנְגוֹלִים יֹאכְלוּהוּ. וְכֵן (כה) [מ]אֶמְצָעָה שֶׁל חָצֵר אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה, שֶׁאִם הָיָה שָׁם חָמֵץ הָעוֹרְבִים וּשְׁאָר עוֹפוֹת הַמְצוּיִים שָׁם יֹאכְלוּהוּ. [נ]וְהֲנֵי מִלֵּי מִפֶּרֶץ חָמֵץ, (כו) אֲבָל וַדַּאי חָמֵץ (כז) לֹא. הַגָּהּ: (כח) אֲבָל לְקַמָּן סִימָן תמ"ה סָעִיף ג' (ו) מְבֹאָר *)דְּמַתָּר לְהַשְׁלִיךְ חָמֵץ בְּמָקוֹם שֶׁהָעוֹפוֹת מְצוּיִים, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין צָרִיךְ לְבַעֵר מִשָּׁם אֲפִלּוּ חָמֵץ וַדַּאי, עַד לְאַחַר זְמַן אִסּוּרוֹ: ז [ס]חוֹר שֶׁבֵּין יְהוּדִי לַחֲבֵרוֹ, כָּל אֶחָד בּוֹדֵק עַד מָקוֹם שֶׁיָּדוֹ מַגַּעַת, (כט) וְהַשְּׁאָר מְבֻטָּל בְּלִבּוֹ וְדַיּוֹ. [ע]וְשֶׁבֵּין יְהוּדִי לְאֵינוֹ יְהוּדִי אֵינוֹ צָרִיךְ (ו) בְּדִיקָה כְּלָל, (ל) שֶׁמָּא יֹאמַר כְּשָׁפִים הוּא עוֹשֶׂה לִי, וְנִמְצָא (לא) בָּא לִידֵי סַכָּנָה: ח [פ]כֹּתֶל (לב) שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ חָמֵץ בַּחוֹרִין, וְנָפַל וְנַעֲשָׂה

כ שָׁם בִּבְרַיְיתָא.
ל שָׁם בִּבְרַיְיתָא.
מ שָׁם מֵימְרָא דְּרַבָּא.
נ שָׁם בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה אבל רפח) בְּשֵׁם סְמ"ק.
*) (וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה דְּכָאן אֲיִירֵי בְּחָצֵר הַמְשֻׁתֶּפֶת שֶׁדַּרִין בּוֹ דִּלְקַמָּן אֲיִירֵי בְּמָקוֹם הַפְקֵר כְּנִזְכָּר שָׁם).
ס שָׁם בִּבְרַיְיתָא.
ע שָׁם בִּבְרַיְיתָא (ח"י וְכִנְפִלְימוֹ.
פ מִשְׁנָה ל"א (ע"ב) וּבְרַיְיתָא (מ') וּבִגְמָרָא שָׁם (ת"י).

בֵּאֵר הֵיטֵב

מִסְתַּפֵּק. וְאִם מִסְתַּפֵּק, יֵשׁ לוֹ קֶבַע שֶׁנּוֹטֵל בְּפַעַם אֶחָד מַה שֶּׁצָּרִיךְ לְסְעוּדָה, אֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה. מְגַן אַבְרָהָם (סק"ו). וְכָתַב (מַהֲרִי"ל) [מַהֲרַי"ל וְיֵרִיל] (סי' קצג) בְּתִשְׁבּוֹבָה, מָקוֹם שֶׁאוֹכְלִים שָׁם כָּל הַשָּׁנָה, יֵשׁ לִבְדֹּק תַּחַת הַסְּפָסָלִים, דְּאִי אִפְשָׁר שֶׁלֹּא נָפַל שָׁם מִן הֶחָמֵץ, וְהֲרֵי חָמֵץ בָּרוּר אִי לֵיכָא שָׁם תַּרְנְגוֹלִים. וְלֹא יַשְׁלִיךְ חֲשִׁים לְתַרְנְגוֹלִים

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בָּהֶן, וְיֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא נִשְׁאַר שָׁם מְעַט חָמֵץ: (יט) **פָּחוֹת מִשָּׁלֹשָׁה טְפָחִים.** שֶׁמִּן הַסְּתָם לֹא נִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ, (מ) אֲבָל אִם יָדוּעַ לוֹ שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן חָמֵץ בְּאוֹתָהּ שָׁנָה אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת, הֲרֵי הֵן צְרִיכִין בְּדִיקָה. וּבְבֵית שֶׁהַתִּינוֹקוֹת מְצוּיִין בּוֹ (מא) בְּכָל גְּוָנֵי צְרִיכִין בְּדִיקָה, שֶׁמָּא הִנִּיחוּ שָׁם הַתִּינוֹקוֹת מְעַט חָמֵץ: (כ) **אֵינָם צְרִיכִים בְּדִיקָה.** וְעַל גַּבֵּי הַתַּנּוּרִים שֶׁרְגִילִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם צָרִיךְ בְּדִיקָה. וּפָשׁוּט דְּגַם בְּכָל הַחוֹרִים שֶׁבְּיבוֹתֵיהֶן צָרִיךְ בְּדִיקָה: ה (כא) **הַיָּצִיעַ.** בְּנֶגֶן נְמוּךְ: (כב) **וְהַמִּגְדָּל.** שֶׁקּוֹרִין אַלְמָע"ר אוֹ שַׁאפְּ"ע, וְדַרְכָּן הָיָה לַעֲשׂוֹת גַּגֵּיהֶן מְשֻׁפָּעִין, אֲבָל כְּגוֹן שֶׁלָּנוּ שֶׁגַּגֵּיהֶן שָׁוֶה וְהַדֶּרֶךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם, צָרִיךְ בְּדִיקָה, וְכָל שֶׁכֵּן תּוֹךְ הַמִּגְדָּל אִם מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם חָמֵץ לִפְעָמִים (כט) אוֹ דְּבָרִים שֶׁדַּרְכָּן לִטָּלֵם בְּתוֹךְ הַסְּעֻדָּה, בְּוַדַּאי צָרִיךְ בְּדִיקָה: (כג) **אֵין גַּגֵּיהֶם רְאוּיִים וְכוּ'.** וְגַגֵּי הַבָּתִּים שֶׁלָּהֶם הָיוּ שָׁוִין וְרָגִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עֲלֵיהֶן (ל) וְצָרִיךְ בְּדִיקָה. וְתִקְרוֹת שֶׁלָּנוּ שֶׁתַּחַת גַּג הַמְשֻׁפָּע, (לא) אִם דַּרְכּוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם צָרִיךְ בְּדִיקָה, שֶׁפְּעָמִים הוֹלֵךְ שָׁם בְּאֶמְצַע סְעֻדָּתוֹ וּפִתּוֹ בְּיָדוֹ וְכֵנ"ל בְּסָעִיף ג'. וּבַאֲשֶׁר שִׁטְרְחָא מֻרְבֶּה הִיא, נִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ לְהָקֵל עַל יְדֵי שֶׁיִּמְכֹּר לָנָכְרִי אוֹתוֹ הַמָּקוֹם גַּם כֵּן עִם הֶחָמֵץ שֶׁיֵּשׁ שָׁם: ו (כד) **לוּל.** וְהוּא הַדִּין (לג) קַרְקַע הַבַּיִת שֶׁהַתַּרְנְגוֹלִים מְצוּיִים שָׁם אֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה. וּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְכַבֵּד תַּחַת הַמַּטּוֹת, כִּי לִפְעָמִים נִגָּרָר שָׁם עַל יְדֵי הַתַּרְנְגוֹלִים חִטָּה גְּדוֹלָה שֶׁל חָמֵץ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לֶאֱכֹלָהּ אוֹ לִסְבָּה אַחֶרֶת. וּבִמָּקוֹם שֶׁאוֹכְלִין כָּל הַשָּׁנָה וְלֵיכָא שָׁם תַּרְנְגוֹלִין, לְכַלֵּי עַלְמָא צָרִיךְ לְבַדֵּק תַּחַת הַסְּפָסָלִין וְהַשֻּׁלְחָנוֹת, שֶׁמְּצוּי לִפֹּל שָׁם חָמֵץ. (לג) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאַף בְּדָאֵיכָּא תַּרְנְגוֹלִין בַּבַּיִת, כָּל שֶׁאָכְלוּ שָׁם חָמֵץ סָמוּךְ לְפֶסַח הֲרֵי כְּמוֹ חָמֵץ וַדַּאי, דְּאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִפֹּל חָמֵץ עַל הַקַּרְקַע, וְאֵין סָפֵק אֲכִילַת תַּרְנְגוֹלִים מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי חָמֵץ, וְצָרִיךְ בְּדִיקָה כַּדִּין: (כה) **אֶמְצָעָה שֶׁל חָצֵר.** לְאוֹ דַּוְקָא אֶמְצָעָה, (לד) דְּהוּא הַדִּין לִצְדָדֵי הֶחָצֵר, וְאָתֵי לְאַפּוֹקֵי רַק חוֹרִין שֶׁבְּצְדָדֵי הֶחָצֵר דְּצָרִיךְ בְּדִיקָה כַּדִּין: (כו) **אֲבָל וַדַּאי וְכוּ'.** דִּבְוַדַּאי (לה) חָמֵץ לֹא סָמְכִינַן עַל זֶה וְצָרִיךְ בְּדִיקָה, אֲפִלּוּ הוּא בְּמָקוֹם שֶׁאֵין סָפֵק מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי. וְכָל שֶׁכֵּן בְּמָקוֹם שֶׁמַּעֲמִידִין אֲוִזִּים בְּלוּל שֶׁלָּהֶן וּמַנִּיחִין לִפְנֵיהֶם בַּחוּץ כְּלֵי עִם שִׁבֹּלֶת שׁוּעָל וּשְׁעוֹרִין, שֶׁעַל יְדֵי אֲכִילָתָם נוֹפְלִים הַגַּרְעִינִים בַּחוּץ וְאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לֶאֱכֹל מִשָּׁם, דִּבְוַדַּאי צָרִיךְ בְּדִיקָה, דַּהֲרֵי זֶה חָמֵץ גָּמוּר, שֶׁשּׁוֹרִין הַגַּרְעִינִים בְּמַיִם [חַיֵּי אָדָם (כלל קיט ס"י)]: (כז) **לֹא.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) שֶׁדַּעְתּוֹ דְּמַה שֶׁהִכְנִיסוּ שָׁם חָמֵץ זְמַן רַב קֹדֶם פֶּסַח וְסָמוּךְ לְפֶסַח נִשְׁמַר שֶׁלֹּא יִפֹּל שָׁם חָמֵץ, אֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק, וְאֶפְשָׁר דְּכָל שְׁלֹשִׁים יוֹם מִקְרֵי סָמוּךְ לְפֶסַח. א[אֲבָל דַּעַת הַמְקוֹר חַיִּים (חי' סק"ז) דְּדַוְקָא מַה שֶּׁהָיָה בְּלֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר אַחַר שֶׁהִגִּיעַ זְמַן הַבְּדִיקָה, דְּאָז לֹא סָמְכִינַן שֶׁיֹּאכְלוּהוּ עוֹפוֹת, אֲבָל מַה שֶּׁהָיָה וַדַּאי קֹדֶם לָזֶה לֹא מִקְרֵי וַדַּאי חָמֵץ, וְאֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה: (כח) **אֲבָל לְקַמָּן וְכוּ'.** הִנֵּה הָאַחֲרוֹנִים הָאֲרִיכוּ לְיַשֵּׁב הַסְּתִירָה, ב[וּלְדִינָא הִסְכִּימוּ (לו) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּלָחָצֵר שָׁלוֹ אוֹ שֶׁל שְׁתָּפִין אָסוּר לְזָרֹק חָמֵץ עַל סְמַךְ שֶׁיֹּאכְלוּהוּ עוֹרְבִים וְעוֹפוֹת, וְגַם בְּדִיעֲבַד אִם זָרַק צָרִיךְ לְבַדֵּק וּלְבַעֵר, אֲבָל לְמָקוֹם מֻפְקָר לְרַבִּים כְּגוֹן רְחוֹב, מֻתָּר לְהַשְׁלִיךְ שָׁם חֲמֵצוּ וּלְהַפְקִירוֹ קֹדֶם זְמַן אִסּוּרוֹ, (לז) וְאִם לֹא אֲכָלוּהוּ הָעוֹרְבִים וְנִשְׁאַר עַד אַחַר זְמַן אִסּוּרוֹ לֹא אִכְפַּת לָן, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר יָצָא מֵרְשׁוּתוֹ, דּוֹמְיָא דְּמוֹכֵר לְעַכּוּ"ם קֹדֶם זְמַן אִסּוּרוֹ: ז (כט) **וְהַשְּׁאָר מְבֻטָּל בְּלִבּוֹ.** דְּשָׁמָּא נִתְגַּלְגֵּל שָׁם בַּחוֹר. וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה שָׁם בְּוַדַּאי חָמֵץ (מ) מֵהֲנֵי גַּם כֵּן הַבְּטוּל, דְּלֹא הָוֵי כְּמַטְמִין בְּבוֹר, כֵּיוָן דְּלֹא עֲבִיד בְּיָדַיִם. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תל"ו (ס"א) אִם מֻתָּר לְהַנּוֹת מֵחָמֵץ כָּזֶה אַחַר הַפֶּסַח: (ל) **שָׁמָּא יֹאמַר כְּשָׁפִים וְכוּ'.** כְּמַה שֶׁהוּא מְחַפֵּשׂ בַּלַּיְלָה לְאוֹר הַנֵּר בַּחוֹרִין. וּמִכָּל מָקוֹם לְמָחָר בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר (לט) יִבְדֹּק לְאוֹר הַיּוֹם, שֶׁבָּזֶה לֹא יָבֹא עַכּוּ"ם לְחָשְׁדוֹ: (לא) **בָּא לִידֵי סַכָּנָה.** וְאַף עַל גַּב דְּשִׁלּוּחֵי מִצְוָה אֵינָן נִזּוֹקִין, הֵיכָא דְּשָׁכִיחַ הַזִּקָּא שָׁאנֵי. וְאַף שֶׁפְּטָרוּהוּ מִטַּעַם זֶה מִבְּדִיקָה בַּלַּיְלָה, (מ) מִכָּל מָקוֹם בְּטוּל צָרִיךְ. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים (מפ) דְּגַם בְּוַדַּאי חָמֵץ אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה בַּלַּיְלָה, אֶלָּא בַּיּוֹם לְאוֹר הַיּוֹם, וּבְטוּל בְּוַדַּאי בָּעִינַן בָּזֶה וְכֵנ"ל: ח (לב) **שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ חָמֵץ.** אֲלָא אִם בְּוַדַּאי הִנִּיחוּ שָׁם חָמֵץ. וְכֵן מִשְׁמַע מֵחַיֵּי אָדָם (כלל קיט ס"י) וּמִקּוֹר חַיִּים (חי' סק"ז), עַיֵּן שָׁם: (לד) בַּ"ח (שם) וְחָק יַעֲקֹב (ס"ק י"א) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח): (לה) אַף שֶׁהַמְגֵן אַבְרָהָם (סק"י) פֵּרֵשׁ דְּמַיִירֵי לְאַחַר זְמַן אִסּוּר, כְּמַה אַחֲרוֹנִים הִשִּׁיגוּ עַל זֶה, דְּהָא אַבְּדִיקָה קַאי דְּהוּא בְּלֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר: (לו) הַבַּ"ח (שם) וְט"ז (סק"ה) וְהַגְּרָ"א וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט) וּפְרִי חָדָשׁ וְחָמַד מֹשֶׁה (סק"ב), [אָכֵן מַה שֶּׁרָצָה הַבַּ"ח לְהָקֵל בְּחֵצֵר שֶׁל שְׁתָּפִין הִשִּׁיגוּ עָלָיו בְּסִימָן תמ"ה הַטַּ"ז (סק"ה) וְחָק יַעֲקֹב (ס"ק י"א) וּנְהַר שָׁלוֹם (סי' תלג סק"ג), עַיֵּן שָׁם], דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) וְחָק יַעֲקֹב (ס"ק י"ב): (לז) הַטַּ"ז (שם) וּמְגֵן אַבְרָהָם [בְּסִימָן תמ"ה (סק"ז)] וְחָק יַעֲקֹב (שם) וּפְרִי חָדָשׁ וְהַגְּרָ"א: ז (לח) פְּרִי חָדָשׁ וְחָק יַעֲקֹב (ס"ק י"ג) וּמִקּוֹר חַיִּים (חי' סק"ח) דְּלֹא כְּבַ"ח (ס"ט): (לט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק י"ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מ) כֵּן מַשְׁמַע מַ"ז סָעִיף קָטָן ח' וְכֵן כָּתַב בְּחָמַד מֹשֶׁה (ס"ט): (מא) בַּ"ח (ס"י) וְט"ז (סק"י) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק י"א) וְחָמַד מֹשֶׁה (שם):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הֲרֵב: א) בשו"ע הרב (סעיפים כה-כז) פסק כהמגן אברהם. **ב)** בשו"ע הרב (סכ"ח) פסק שמותר להשליך חמץ לחצירו על סמך שיאכלוהו העורבים [ודלא כאחרונים שהובאו במשנ"ב], והוסיף שכשתגיע שעה שישית ילך לראות אם עדיין נשאר שם חמץ, ואם נשאר יבערנו (ועיי"ש בקו"א סק"ח).

עוז והדר - Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תלג

צ בְּתוֹסְפוֹת שָׁם ח' (ד"ה הכא). ק מִשְׁנָה רִיש פְּסָחִים (כ.). וּכְרֵית הַלֵּל וּכְדִמְפָרֵשׁ לָהּ רַב שָׁם בִּגְמָרָא ח' (ע"ב) וְכֵן פְּסַק הָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ב' מֵהִלְכוֹת חָמֵץ (ה"ו) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים. ר טוּר בְּשֵׁם הֵירוּשַׁלְמִי (פ"א ה"א).

גַּל, (לג) אֲפִלּוּ אֵינוֹ גָּבוֹהַּ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים כְּדֵי חֲפִישַׁת הַכֶּלֶב, (לד) אֵין צָרִיךְ לְבְדֹק תַּחְתָּיו, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ (לה) סַכָּנַת עַקְרָב (מ) שֶׁמְּצוּיִים בְּגַלִּים, חִישִׁינַן שֶׁמָּא (לו) אַחַר שֶׁנִּשְׁלִים בְּדִיקָתוֹ שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק בְּמִצְוָה יְחַפֵּשׂ אַחַר מַחַט שֶׁנֶּאֱבַד לוֹ וְיָבֹא לִידֵי סַכָּנָה. וְהֵנִי מִלֵּי בְּסִתָם, צאֲבָל בְּיָדוּעַ שֶׁיֵּשׁ